

NSA w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych

data aktualizacji: 2019.04.11 autor: Joanna Chrostowska, radca prawny

(Pixabay)

W wydanych w ostatnim czasie wyrokach, Naczelny Sąd Administracyjny uznał, że nie tylko niezaszczepienie, ale nawet niestawienie się z dzieckiem na badanie kwalifikacyjne jest łamaniem prawa.

Stan faktyczny, który stanowił podstawę do wydania orzeczenia z dnia 7 lutego 2018 roku, dotyczył sytuacji braku zgody rodziców na wykonanie ich dziecku obowiązkowego szczepienia przeciwko m.in. gruźlicy, żółtacze typu B, błonicy i tężcowi. Powiatowy inspektor sanitarny upomniął matkę dziecka, a następnie skierował do wojewody wnioski o zastosowanie środka egzekucyjnego. Wobec tego wojewoda nałożył na matkę grzywnę, wzywając ją jednocześnie do wykonania obowiązkowych szczepień. Zobowiązana złożyła zarzuty odnośnie do nałożonego obowiązku, które organy inspekcji sanitarnej uznały za nieuzasadnione. Postanowienie w sprawie stanowiska organu w przedmiocie zarzutów zostało zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy, który oddalił skargę. Matka dziecka wniosła od tego wyroku skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego, która również została oddalona.

Jak czytamy w uzasadnieniu wyroku NSA, zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, każdy ma

prawo do ochrony zdrowia, a władze publiczne są obowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom. Profilaktyka przed chorobami epidemicznymi jest konstytucyjnym obowiązkiem władz publicznych. W ramach realizacji tego obowiązku państwo opracowuje Narodowy Program Szczepień Ochronnych, który rokrocznie jest modyfikowany stosownie do aktualnej sytuacji epidemiologicznej. Trudno byłoby oczekiwać, by ustawodawca umieścił terminy szczepień oraz rodzaj szczepionek w ustawie, tak szczegółowa materia regulowana jest bowiem w aktach prawnych niższego rzędu.

Wykazy obowiązkowych szczepień ochronnych i grupy osób obowiązanych do poddania się tym szczepieniom zostały określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia, które wskazuje, kto i w jakich sytuacjach podlega szczepieniu ochronnemu przeciw konkretnej chorobie, w tym - jeśli chodzi o dzieci - w jakim okresie ich życia. Terminy realizacji obowiązku wykonania poszczególnych szczepień są uwarunkowane zaleceniami, jakie definiuje Program w zależności od kalendarzowego wieku dziecka. Zatem, jak stwierdził NSA, obowiązek szczepień dziecka powinien być realizowany zgodnie z ww. regulacjami, a jego niedokonanie rodzi obowiązek wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

NSA ponownie podkreślił, że obowiązkowość szczepień dotyczy sfery w wymiarze całego społeczeństwa, celem zabezpieczenia go przed występującymi zagrożeniami (wewnętrznymi i zewnętrznymi). Ustawodawca przewidział odpowiedni mechanizm poprzedzający wykonanie szczepienia, tj. badanie kwalifikacyjne celem stwierdzenia czy nie istnieją w danym indywidualnym przypadku przeciwwskazania do wykonania szczepienia. Nie wydaje się zatem aby tego rodzaju rozwiązanie miało prowadzić do naruszenia praw i wolności. Szczepienia ochronne stanowią prewencję nie tylko jednostek, lecz całego społeczeństwa, gdyż chronią wszystkich przed chorobami zakaźnymi.

Wykonanie obowiązkowego szczepienia ochronnego jest poprzedzone lekarskim badaniem kwalifikacyjnym w celu wykluczenia przeciwwskazań do wykonania obowiązkowego szczepienia ochronnego. Lekarskie badanie kwalifikacyjne jest zatem niezbędnym elementem procedury wykonania obowiązkowego szczepienia ochronnego. Obowiązek ten obejmuje bowiem obowiązek poddania się lekarskiemu badaniu kwalifikacyjnemu, bez którego niemożliwe jest wykonanie szczepienia.

Źródło: <https://eglos.pl/aktualnosci/item/31682-nsa-w-sprawie-obowiazkowych-szczepien-ochronnych>